

Eriävä mielipide – Varhaiskasvatuksen maksullisuus

Asia: Varhaiskasvatuksen maksullisuus Pelkosenniemen kunnassa

Asiakohta 111

Jätän eriävän mielipiteen kunnanvaltuuston päätökseen hyväksyä varhaiskasvatuksen maksullisuus.

1. Taloudellinen hyöty kunnalle on marginaalinen

Kuten Kuntaliiton Jarkko Lahtinen on todennut, varhaiskasvatuksen asiakasmaksut kattavat tyypillisesti vain muutamia prosentteja varhaiskasvatuksen kokonaiskustannuksista. Pelkosenniemellä, jossa varhaiskasvatuksessa on noin 40 lasta ja nykyisen maksutaulukon mukaan alle puolet perheistä maksaisi täyttä maksua, **kunnalle kertyvä taloudellinen hyöty on marginaalinen.**

Päätös ei ratkaise kunnan taloudellisia haasteita, mutta se luo perheille epävarmuutta ja lisää hallinnollista työtä ilman, että kunnan taloudellinen tilanne olennaisesti paranee.

Todelliset taloudelliset riskit syntyvät, jos menetämme asukkaita.

2. Lapsivaikutusten ennakkoarviointi osoittaa perheiden huolen

Varhaiskasvatuksen maksullisuudesta on tehty THL:n ohjeistuksen mukainen lapsivaikutusten ennakkoarviointi, jossa lapsiperheille järjestettiin kuuleminen ja kysely. Arvioinnin johtopäätökset ovat yksiselitteisiä:

- Lapsiperheet kokevat **taloudellista ahdistusta** jo maksujen mahdollisuudesta.
- Myös ne vanhemmat, joille ei tulisi maksua, kokevat maksun talouteensa vaikuttavana.
- Lapsiperheet kokevat **maksuttomuuden olevan osa kunnan veto- ja pitovoimaa.**
- Osa perheistä on pohtinut, onko Pelkosenniemi enää oikea paikka kasvattaa lapsia, jos varhaiskasvatuksesta tulee maksullista.

Kyse ei ole yksittäisistä kommenteista, vaan suunnitelmallisesti kerätystä palautteesta, joka viestii selvästi, että maksullisuus lisää perheiden epävarmuutta ja voi johtaa muuttopäätöksiin.

3. Pienellä kunnalla ei ole varaa menettää lapsiperheitä

Pelkosenniemi on pieni kunta, jossa jokainen lapsiperhe on tärkeä. Jos varhaiskasvatuksen maksullisuus saa aikaan edes muutaman perheen muuttopäätöksen tai estää uusia perheitä muuttamasta kuntaan, sen todellinen vaikutus kunnan talouteen on **käänteinen**:

- Jokainen pois muuttava perhe vie mukanaan verotuloja.
- Samalla heikentyy peruspalveluiden, kuten koulun ja varhaiskasvatuksen, pitkän aikavälin elinvoima.
- Lopulta tämä tulee kunnalle **kalliimmaksi** kuin varhaiskasvatuksen maksuttomuuden ylläpito.

4. Viesti lapsiperheille on väärä

Päätös varhaiskasvatuksen maksullisuudesta on viesti siitä, miten suhtaudumme lapsiperheisiin. Maksuton varhaiskasvatus on pienelle kunnalle **voimakas signaali ja kilpailuvaltti**: se osoittaa, että täällä halutaan lapsiperheitä ja että lasten hyvinvointi on prioriteetti.

Pelkosenniemen varhaiskasvatus on tunnetusti **erityisen pidettyä ja laadukasta**. Se luo turvallisen ja vakaan pohjan lastemme kasvulle ja kehitykselle, ja on siten suora investointi kunnan tulevaisuuteen.

Muuttamalla varhaiskasvatuksen maksulliseksi viestimme, että lapsiperheiden taloudellista taakkaa voidaan lisätä, vaikka kunnan taloudellinen hyöty on vähäinen. Tämä heikentää Pelkosenniemen vetovoimaa ja asemaa lapsiperheystävällisenä kuntana.

Yhteenveto

Vihreä valtuustoryhmä katsoo, että varhaiskasvatuksen maksullisuudesta saatava marginaalinen taloudellinen hyöty ei missään nimessä oikeuta niitä negatiivisia vaikutuksia, joita sillä on perheiden hyvinvointiin ja kunnan veto- ja pitovoimaan.

Panostamalla maksuttomaan ja laadukkaaseen varhaiskasvatukseen panostamme Pelkosenniemen tulevaisuuteen. Tämän vuoksi esitimme varhaiskasvatuksen maksuttomuuden jatkamista ja äänestimme päätöstä vastaan.

Pelkosenniemi, 8.12.2025

Heidi Karnaattu, Vihreä liitto rp.